

**Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim
vrijednostima Brodsko-posavske županije**

**PRAVILNIK O UNUTARNJEM REDU U ZNAČAJNOM
KRAJOBRAZU GAJNA**

Slavonski Brod, veljača 2011.

Na temelju članka 71. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 70/05.)
Upravno vijeće Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Brodsko-
posavske županije donosi

PRAVILNIK O UNUTARNJEM REDU U ZNAČAJNOM KRAJOBRAZU GAJNA

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom uređuju pitanja i propisuju mjere zaštite, očuvanja, održavanja, promicanja i korištenja značajnog krajobraza Gajna (u daljnjem tekstu: Zaštićeno područje).

Članak 2.

Zaposlenici Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Brodsko-posavske županije (u daljnjem tekstu: Ustanova), stanovnici zaštićenog područja, vlasnici i ovlaštenici prava na nekretninama, te pravne i fizičke osobe koje na zaštićenom području obavljaju dopuštenu djelatnost i posjetitelji zaštićenog područja dužni su se pridržavati odredaba ovoga Pravilnika.

Članak 3.

Zaštićenim područjem upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Brodsko-posavske županije (u daljnjem tekstu: Ustanova). Ustanova upravlja Zaštićenim područjem na temelju plana upravljanja, koji se provodi godišnjim programom zaštite, očuvanja, korištenja i promicanja značajnog krajobraza Gajna, Zakonu o zaštiti prirode (u daljnjem tekstu: Zakon) i ovom Pravilniku.

Članak 4.

Ustanova obavlja djelatnosti kao javna služba sukladno Zakonu. Pravne i fizičke osobe koje na području značajnog krajobraza Gajna obavljaju dopuštene djelatnosti dužne su djelatnicima Ustanove osigurati neometano obavljanje svoje djelatnosti te osigurati slobodan prolaz svim komunikacijama na Gajni, te omogućiti pristup svim površinama u području Gajne.

UNUTARNJI RED U ZNAČAJNOM KRAJOBRAZU GAJNA

Zaštita

Članak 5.

Na području Gajne zabranjene su radnje koje mogu prouzročiti promjene ili oštećenja na ovom zaštićenom dijelu prirode te radnje koje mijenjaju prirodni izgled i narušavaju njegove krajobrazne vrijednosti (članak 127. stavak 3. i 4. Zakona o zaštiti prirode NN 70/05).

Članak 6.

Na području Gajne zabranjene su sve hidromeliorativne radnje koje mijenjaju i narušavaju prirodni vodni režim, ili mijenjaju vodotoke.

Iznimno, na temelju stručne studije i uz uvjete zaštite prirode, dopušteni su hidromeliorativni zahvati ako služe za očuvanje prirodnog vodnog režima.

Članak 7.

Zabranjeno je svako onečišćenje zraka, tla i vode, a osobito:

- odlaganje industrijskog, kućnog i drugog otpadnog materijala;
- odlaganje građevinskog otpadnog materijala;
- ispuštanje tekućina i upotreba kemijskih sredstava kojima se može ugroziti izvornost biljnog i životinjskog svijeta.

Članak 8.

Posjetitelji su dužni sve otpatke odložiti na za to predviđena i označena mjesta.

Ustanova je dužna osigurati i označiti mjesta za odlaganje otpada sukladno ovom Pravilniku.

Članak 9.

Zabranjeno je na području Gajne upuštanje voda niže kvalitete nego što su vode recipijenta.

Članak 10.

Na području Gajne zabranjeno je branje, sakupljanje, uklanjanje sa staništa autohtonih biljaka, a osobito ugroženih vrsta, bez dopuštenja Ministarstva.

Članak 11.

Zabranjeno je unošenje stranih (alohtonih), hibridnih i kloniranih biljnih vrsta na zaštićenom području .

Članak 12.

Na zaštićeno području zabranjeno je paljenje trske i trave, osobito u razdoblju od 1. ožujka do 15. srpnja.

Članak 13.

Pojedinačna stabla-soliteri na pašnjaku predstavljaju prirodnu vrijednost. Stabla iz stavka 1. ovog članka nije dopušteno na bilo koji način oštetiti ili uklanjati. Iznimno, dopušteno je uklanjati stabla ili dijelove stabla radi sigurnosti.

Članak 14.

Živice predstavljaju prirodnu vrijednost, na zemljištu u vlasništvu države ne smiju se uklanjati.

Drvni materijal koji nastaje prilikom održavanja živica, vrbaka i drugog drveća je vlasništvo Ustanove. Ustanova može drvni materijal iz stavka 3. ovog članka stavljati u promet temeljem cjenika, koji donosi Upravno vijeće Ustanove.

Članak 15.

Sve vode stajačice predstavljaju ekološki značajna područja.

U vlažnim staništima nije dopušteno pregrađivanje vodotoka, isušivanje, zatrpavanje, i druge aktivnosti koje ugrožavaju vlažno stanište.

Članak 16.

Na području Gajne nije dozvoljeno uznemiravanje, hvatanje, ozljeđivanje i ubijanje životinjskih vrsta, osim pod uvjetima propisanim ovim Pravilnikom.

Članak 17.

Zabranjene su sve radnje, uključujući šumarske, u krugu od 500 metara od gnijezda orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*), stepskog sokola (*Falco cherrug*), crne rode (*Ciconia nigra*), te kolonija ptica od 1. siječnja do 15. srpnja.

Članak 18.

Posebnu zaštitu uživaju svojte navedene u Pravilniku o proglašenju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim.

Vrste iz stavka 1. ovoga članka zabranjeno je:

- uznemiravati, hvatati, ozljeđivati ili ubijati.
- uklanjati iz staništa, smanjivati populacije, ili na bilo koji način uništavati,
- oštećivati ili uništavati njihova staništa.
- oštećivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te područja njihova razmnožavanja i odmaranja.

Mora se ukloniti iz prirode i predati djelatnicima Ustanove:

- pronađene mrtve primjerke svojti iz stavka 1. ovog članka
- primjerke svojti iz stavka 1. ovog članka koji su bolesni ili ozlijeđeni u mjeri da nisu sposobni samostalno preživjeti u prirodi.

Članak 19.

Bez dopuštenja Ministarstva zabranjeno je:

- uklanjanje divljih biljaka i gljiva iz njihovih staništa, smanjivati njihove populacije uništavati.

Članak 20.

Na području Gajne zabranjena je uporaba svih neselektivnih sredstava za hvatanje i ubijanje te uporaba svih sredstava koja mogu prouzročiti nestajanje ili ozbiljno smanjivanje populacija na području Gajne, a posebno sredstava:

- stupice
- žive životinje, oslijepjene ili osakaćene životinje koje koriste kao mamci,
- električne ubojite ili omamljujuće naprave,
- umjetne svjetleće naprave,
- zrcala i druge zasljepljujući naprave, odašiljači zvuka koji proizvode zvukove dozivanja, boli ili javljanja,
- naprave za osvjetljavanje cilja,
- optički nišani za noćni lov s mogućnošću elektronskog povećavanja ili pretvaranja slike,
- eksplozivi,
- otrovi i otrovni ili omamljujući mamci, bez dopuštenja Ministarstva
- poluautomatsko ili automatsko oružje sa spremnikom može sadržavati više od dva naboja,
- letjelice,
- vozila na motorni pogon u pokretu,
- i druga sredstva utvrđena međunarodnim ugovorima kojim je Republika Hrvatska stranka.
- Iznimno uz dopuštenje Ministarstva mogu se koristiti i nestandardna sredstva.

Članak 21.

Ugrožene zavičajne udomaćene svojte predstavljaju prirodne vrijednosti. Ugroženim zavičajnim udomaćenim svojtima na području Gajne smatraju se:

1. posavski konj – hrvatski posavac, hrvatski hladnokrvnjak
2. domaće simentalsko govedo
3. slavonsko-srijemsko podolsko govedo
4. crna slavonska svinja
5. panonska guska
6. hrvatski ovčar

Održivo korištenje prirodnih dobara

Članak 22.

Na Gajni su dopušteni oni zahvati i radnje koji ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je proglašen, i koji osiguravaju održivo korištenje prirodnih dobara..

Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na način koji uzrokuje:

- dugoročno oštećenje tla i gubitak njegove prirodne plodnosti,
- dugoročno oštećenje površinskih ili podzemnih geomorfoloških vrijednosti,
- dugoročno osiromašenje prirodnoga biljnoga, gljivljeg i životinjskog svijeta,
- dugoročno smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti
- onečišćenje vode i ugrožavanje njezine iskoristivosti.

Članak 23.

Objektima u sustavu obrane od poplava upravlja se na način da se osigura prirodna dinamika plavljenja

Iznimno, za vrijeme trajanja mjera obrane od poplava upravlja se objektima iz stavka 1. ovog članka prema uputama pravne osobe nadležne za provođenje mjera obrane od poplava.

Tradicionalna poljoprivreda

Članak 24.

Tradicionalna poljoprivreda u smislu ovog Pravilnika uživa posebnu zaštitu. Korištenje pašnjaka određuje sa odredbama Zakona i ovog Pravilnika.

Članak 25.

Pašnjak Gajna predstavljaju prirodnu vrijednost, te ga se smatra ugroženim i rijetkim stanišnim tipom.

Članak 26.

Na pašnjaku su dozvoljene radnje sukladno članku 127. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) i članku 22. ovog pravilnika uz prethodnu obavijest Ustanovi o planiranim aktivnostima.

Pristup Pašnjaku dozvoljen je korisnicima, djelatnicima Ustanove i ovlaštenicima prava.

Iznimno, posjetiteljima je dozvoljen pristup uz pratnju osobe ovlaštene od Ustanove.

Zabranjen je ulazak vozilima na motorni pogon na Gajnu.

Iznimno, dozvoljen je ulazak na Gajnu sa vozilima na motorni pogon djelatnicima Ustanove, pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju službene dužnosti na području Gajne te ovlaštenicima prava.

Članak 27.

Pašarenje se osigurava s najmanje dvije vrste domaćih životinja dozvoljenih u pašarenju. Pri pašarenju prednost imaju udomaćene izvorne svojte: konj hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak, slavonsko srijemsko podolsko govedo, crna slavonska svinja, domaća simentalska pasmina goveda te panonska guska.

Držanje drugih pasmina dozvoljeno je samo ako kapacitet pašnjaka nije ispunjen brojem uvjetnih grla iz stavka 2. ovog članka i ako pasmina ne ugrožava staništa koja uživaju posebnu zaštitu u smislu ovog Pravilnika.

Kapacitet pašnjaka je jedno uvjetno grlo po hektaru.

Uz rasplodna grla dozvoljeno je držati njihove merkantilne potomke, koji mogu biti i križanci.

Članak 28.

Zabranjeno je ograđivanje i parceliranje pašnjaka Gajne trajnom ogradom.

Članak 29.

Temeljem sklopljenog Ugovora Ustanova izdaje koncesijsko odobrenje za gospodarsko korištenje prirodnih dobara ili obavljanje drugih djelatnosti na zaštićenom području (članak 146. Zakona o zaštiti prirode, NN 70/05).

Vlasnik stoke dužan je osigurati stalni nadzor nad stokom, u pravilu pomoću čuvara stoke.

Štetu koju nanesu domaće životinje dužan je otkloniti ili nadoknaditi vlasnik životinje.

Članak 30.

Ispaša svinja se provodi sukladno ovom Pravilniku.

Ispaša svinja dozvoljena je isključivo izvornoj pasmini crna slavonska svinja. Svinje moraju biti pod stalnim nadzorom vlasnika ili osobe ovlaštene za čuvanje svinja.

Ispaša svinja je zabranjena za vrijeme pojave zarazne bolesti za koju se zabrana propisuje drugim aktom.

Članak 31.

Vlasnici stoke dužni su evakuirati stoku u slučaju kritične poplave.

Članak 32.

Na području Gajne, dopušten je lov sukladno Zakonu i Zakonu o lovstvu.

Na područje Gajne nije dozvoljeno unositi i uzgajati alohtone vrste.

Iznimno za potrebe lovnog uzgoja unos alohtonih vrsta divljači iz drugih lovišta (uzgajališta) u Hrvatskoj, dopušten je uz ishodenje dopuštenja Ministarstva.

Članak 33.

Ovlaštenik prava lova dužan je omogućiti Ustanovi nadzor nad provođenjem lovnogospodarskih osnova glede ispunjenja uvjeta zaštite prirode i odredaba ovog Pravilnika.

Ovlaštenik prava lova dužan je najkasnije do 31. ožujka za tekuću godinu dostaviti Ustanovi plan lova.

Članak 34.

Ovlaštenik prava lova je dužan najkasnije četrdeset osam sati prije izvođenja lovnih aktivnosti obavijestiti Ustanovu.

Ustanova može zabraniti najavljenju lovnu aktivnost ako za to postoje opravdani razlozi kao što su nazočnost posjetitelja, ocjenjivanje i ispitivanje rasplodnih grla, žetva, košnja.

Članak 35.

Vatreno oružje na području Gajne mogu nositi službene i ovlaštene osobe, te lovci koji obavljaju dopušteni lov na ustanovljenim lovištima.

Istraživanje

Članak 36.

Gajna, kao područje od posebne prirodne i znanstvene vrijednosti, namijenjen je i znanstvenom istraživanju.

O svojoj nazočnosti na Zaštićenom području u svrhu znanstvenog istraživanja, znanstvenici informiraju Ustanovu.

POSJEĆIVANJE

Članak 37.

Gajna kao područje s naglašenim estetskim, turističkim i rekreativnim vrijednostima namijenjen je i posjećivanju.

Članak 38.

Za posjećivanje gajne u cilju razgledavanja ili rekreacije, posebno za organizirani obilazak plaća se naknada Ustanovi.

Visinu naknade utvrđuje Ustanova.

Članak 39.

Unutar granica zaštićenog područja dozvoljeno je kretanje posjetiteljima samo na područjima i poučnim stazama koje su označene i namijenjene razgledavanju i posjećivanju.

Pravce kretanja i mjesta koja se mogu posjećivati utvrđuje Ustanova.

Ustanova je dužna osigurati da pravci kretanja i mjesta koja se mogu posjećivati budu odgovarajuće označeni.

Članak 40.

Kretanje posjetitelja izvan područja i staza iz članka 42. stavak 1. i 2. ovoga Pravilnika dozvoljeno je samo uz pratnju zaposlenika Ustanove ili osobe koju je Ustanova ovlastila.

Članak 41.

Na zaštićenom području zabranjeno je slobodno kretanje pasa.

Iznimno dozvoljena je uporaba i obuka autohtonog hrvatskog ovčara za čuvanje stoke, te uporaba lovačkih pasa u lovu sukladno članku 34. ovog Pravilnika, te psi koji ne napadaju stoku, i mogu se koristiti samo u vrijeme najavljenog lova.

Članak 42.

Odredbe članka 39. do 42. ne odnose se na ovlaštene osobe u obavljanju službenih dužnosti, stanovnike sela Oprisavci i vlasnike i ovlaštenike prava na nekretninama, pravne osoba i fizičke osobe koje obavljaju dopuštenu djelatnost na Gajni.

Obavljanje djelatnosti

Članak 43.

Na području Gajne nije dozvoljeno snimanje ili fotografiranje u komercijalne svrhe bez dopuštenja Ustanove (članak 127. Zakona o zaštiti prirode NN 70/05 i članak 29. ovog pravilnika).

Za izdavanje dopuštenja plaća se naknada čiji iznos utvrđuje ravnatelj Ustanove.

Članak 44.

Ustanova je dužna označiti granicu Gajne, staze i područja u sustavu posjećivanja kao i područja posebne zaštite.

Označavanje iz stavka 1. ovog članka obavlja se sukladno ovome Pravilniku i elaboratu označavanja koji donosi Upravno vijeće Ustanove.

NADZOR

Članak 45.

Inspeksijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti prirode i na temelju njega donesenih propisa obavlja inspekcija zaštite prirode u Ministarstvu nadležnom za poslove zaštite prirode.

Članak 46.

Neposredni nadzor, prava i obveze u provedbi nadzora obavljaju glavni nadzornik, nadzornici Ustanove, (u daljnjem tekstu: služba nadzora) i čuvar Gajne sukladno odredbama ovog Pravilnika i Zakona o zaštiti prirode.

Članak 47.

Nadzornici dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom.

Članak 48.

U obavljanju nadzora nadzornik je ovlašten :

- zatražiti od posjetitelja osobnu iskaznicu ili drugu ispravu na temelju koje se može utvrditi identitet posjetitelja;
- pregledati prtljagu i prijevozno sredstvo posjetitelja;
- zatražiti predočenje odobrenja za obavljanje određene djelatnosti ili za kretanje po Gajni kada je to propisano ovim Pravilnikom;
- pregledati osobu ako se osnovano sumnja da nosi oružje na području Gajne protivno odredbama ovoga Pravilnika;
- poduzimati i druge radnje i mjere potrebne za provođenje reda na Gajni propisanog ovim Pravilnikom.

Članak 49.

Nadzornik je ovlašten :

- privremeno oduzeti opremu ako je osoba zatečena u obavljanju nedopuštenih aktivnosti u Zaštićenom krajobrazu tom opremom;
- privremeno oduzeti oružje koje nosi osoba bez odobrenja, te ako je osoba zatečena u krivolovu;
- oduzeti i drugi protupravno prisvojeni dio živog i neživog svijeta koji pripadaju Javnoj ustanovi, te privremeno oduzeti sredstva kojima je izvršeno protupravno prisvajanje;
- zabraniti prodaju robe koja se na zaštićenom području prodaje bez odobrenja Ustanove;
- privremeno oduzeti robu koja se na zaštićenom području prodaje suprotno odredbama ovoga Pravilnika;
- zabraniti na licu mjesta obavljanje prevozničke usluge koja se obavljaju bez odobrenja Ustanove;
- zabraniti na licu mjesta kopanje, odnosno odvođenje kamena, zemlje i dr., koje se obavlja suprotno odredbama ovoga Pravilnika;
- zabraniti na licu mjesta sječu šume i druge aktivnosti koje se obavljaju suprotno odredbama ovoga Pravilnika;
- narediti uklanjanje objekata koji su postavljeni bez odobrenja ili protivno odobrenju, odnosno suprotno odredbama ovoga Pravilnika;
- narediti izvršenje obveze, ako u postupku kontrole utvrdi da se one ne obavljaju prema odredbama ovoga Pravilnika;
- zabraniti obavljanje radnji i djelatnosti koje se obavljaju suprotno odredbama ovoga Pravilnika;
- naplatiti novčanu kaznu.

Članak 50.

Ako fizičke ili pravne osobe ne postupe po rješenju nadzornika Ustanove donesenom u obavljanju nadzora, nadzornik može, u opravdanim slučajevima i kada je to po prirodi obveze, narediti izvršenje obveze putem trećih osoba i u skladu sa zakonom provesti postupak naplate troškova od osobe koja je bila dužna postupiti po rješenju.

Članak 51.

Oružje, opremu ili alat utvrđen člankom 51. ovoga Pravilnika nadzornik može privremeno oduzeti, do donošenja rješenja o izvršenom prekršaju, presude o izvršenom privrednom prijestupu ili kaznenom djelu.

O privremenom oduzimanju predmeta nadzornik izdaje potvrdu s točno označenim oduzetim predmetima po vrsti i količini.

Ustanova je dužna osigurati uvjete za održavanje i čuvanje privremeno oduzetih predmeta.

Članak 52.

Ako nadzornik utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj, odnosno privredni prijestup ili kazneno djelo, dužan je bez odgađanja, a najkasnije u roku 8 dana od dana sastavljanja zapisnika, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom prekršajnom sudu, odnosno prijavu za privredni prijestup ili kaznenu prijavu drugom nadležnom tijelu.

Uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijavu drugom nadležnom tijelu, prilaže se zapisnik o činjenicama utvrđenim prilikom obavljanja nadzora.

Članak 53.

U postupku provođenja nadzora kad nadzornik izriče upravnu mjeru donosi rješenje.

Žalba protiv rješenja o upravnoj mjeri može se izjaviti Ministarstvu.

Žalba se izjavljuje putem Ustanove.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 54.

Nadzornik je dužan rješenje iz članka 55. ovoga Pravilnika donijeti i dostaviti stranci bez odgađanja, a najkasnije u roku 8 dana od dana sastavljanja zapisnika.

Protiv rješenja nadzornika o određivanju upravne mjere stranka može u roku 8 dana od dana dostave rješenja izjaviti žalbu Ministarstvu.

Ako nadzornik nađe da je podnijeta žalba dopuštena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe, a nije novim rješenjem zamijenio rješenje koje se žalbom pobija, dužan je u roku 3 dana od dana primitka, žalbu uputiti na rješavanje Ministarstvu.

Članak 55.

Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja nadzornik je dužan donijeti bez odgađanja, a najkasnije u roku 8 dana od dana kad je rješenje postalo izvršno.

Troškove izvršenja snosi stranka koja je bila dužna izvršiti upravnu mjeru.

Članak 56.

Na vođenje postupka u svezi izricanja upravnih mjera propisanih ovim Pravilnikom primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 57.

Nadzornik je dužan voditi očevidnik o obavljenim pregledima i poduzetim mjerama. Način vođenja očevidnika propisuje ravnatelj Ustanove.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 58.

Pravne i fizičke osobe koje obavljaju dopuštenu djelatnost na području Gajne, dužni su svoje važeće Planove gospodarenja prirodnim dobrima u smislu Zakona uskladiti sa odredbama ovog Pravilnika prilikom njihove redovne revizije ili obnove.

Članak 59.

Ovlaštena tjela Ustanove donjet će akte propisane ovim pravilnikom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Pravilnika. Ustanova u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika obaviti označavanje na području Gajne sukladno ovom Pravilniku i elaboratu označavanja.

Članak 60.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasniku osnivača.

Predsjednik Upravnog vijeća:

Marinko Benčević, učitelj